

GELEGENHEIDS-CURSUSSEN.

De waarschuwing, door *Nosokomos* gericht tegen de als paddestoelen oprijzende nood- en spoedcursussen, zal menig onzer naar den mond zijn gesproken. Daar worden in deze dagen een legioen verpleegsters afgeleverd met een minimum kennis en vaak met een groote hoeveelheid eigenwaan om losgelaten te worden op de arme gewonden, die in ons land hulp zouden komen zoeken en, zoo hiervoor hun hulp niet zal noodig zijn, ons later nog menigmaal tot ergernis en hun naasten tot schade te zijn. Toch moet men bij het afkeuren van die cursussen niet generaliseeren en scherp dient men den toestand in de steden en ten plattelande te onderscheiden. In steden, waar tegenwoordig geschoolde verpleging regel is, zijn m. i. de cursussen, door de redactie van *Nosokomos* gebrandmerkt, beslist verwerpelijk; ten plattelande echter moet iets in dien geest gedaan worden.

Ik heb hier voornamelijk Noord-Brabant en Limburg op het oog: door hun geographische ligging hadden deze provincies van het begin van den volkerenstrijd af de meeste kans gewonden ter verpleging te ontvangen: trouwens de Commissaris der Koningin in N.-Brabant schreef alle gemeenten aan om een Roode-Kruisvereniging op te richten, bedden beschikbaar te houden en voor verpleegsters te zorgen. Bij de uitgestrektheid der geneeskundige werkkringen in deze streken zou het ons niet mogelijk geweest zijn, als er eenmaal gewondentransporten kwamen, overal tijdig aanwezig te zijn en veel zou er moeten overgelaten worden aan in der haast opgeleide verpleegsters. Nu zal die opleiding, dunkt mij, niet tot schade, maar, ook voor later, tot heil strekken, als de leeraren een goede keuze doen van te behandelen onderwerpen, niet te veel kennis willen bijbrengen en muurvast in hun leerlingen instampen het beginsel: „primum ne noceas”. Voor zulk een cursus is voldoende bij te brengen een goed inzicht in het wezen der infectie, te leeren, hoe een gewonde getransporteerd dient te worden, allereerste beginselen van bloedsomloop en ademhaling, waarbij aansluiten bloedstelping en kunstmatige ademhaling, en eindelijk, ik zou zeggen zoo weinig mogelijk, verbandleer.

De praktische slotsom bij de les over infectie, waarbij men gemakkelijk een aandachtig gehoor vindt, zoo men eenigszins aanleg heeft onderhoudend te spreken over het belangwekkende onderwerp, dat de leer der bacteriën ons aanbiedt, zal natuurlijk zijn: handen en alles, wat al zoo bij wonden gebruikt en misbruikt wordt, van wond en omgeving verre te houden. Bij het transport liggen de nuttige wenken voor het grijpen en heeft men gelegenheid te over om te waarschuwen tegen de talloze fouten, die hierbij begaan worden: voorbeelden uit eigen praktijk ter illustratie boezemen in hooge mate belangstelling in, omdat het gehoor de gevallen kent en heeft meegeleefd. Bloedsomloop en ademhaling, elementair behandeld, leenen zich uitstekend voor populaire voordracht en geven aanleiding tot zeer vele nuttige wenken en tot bestrijding van oude, dwaze begrippen. Dan tot slot een minimum verbandleer; een minimum, om het verkeerde denkbeeld er uit te krijgen, dat verbandleggen alles is; telkens weer er op wijzend, dat wij liever een goedbehandelde, in casu niet verknoeide, wond zien onder een onhandig gelegd verband, dan een keurig verband over een wond, door de vingers der verpleegsters geraakt en besmet.

Zoo, dunkt mij, kunnen de cursussen ten plattelande, waar het volk om vraagt, gedrongen door het verlangen te helpen en te verzachten een deel van het naamloos wee, dat de hedendaagsche krijg brengt, en waarin het belangstelling toont, voor het rechtstreeksche doel en voor het dagelijksch leven, nuttig zijn, zonder door overdreven eischen of te hoog-gespannen verwachting nadeel te doen. Zoo heb ik een aantal helpsters gevormd, waarmede ik zee in durf en waarover ik later geen spijt zal hebben.

Boxmeer, September 1914.

W. J. F. NUYENS.